

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง การวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง มีรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีการศึกษาดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย การวัดระดับอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งตามหลักการของ Stephen R. Covey (2010) ได้แก่ อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่น ก่อนจะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 การผนึกพลังประสานความต่าง และอุปนิสัยที่ 7 การกลับเนื้อให้คมอยู่เสมอของนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แล้วทำการเปรียบเทียบความแตกต่างและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยกับเพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา เกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาต่ำสุด ลำดับการเป็นบุตรในครอบครัวและบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยเป็นส่วนใหญ่

ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 5 คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 677 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 11 มิถุนายน 2553)

ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 252 ราย ซึ่งคำนวณโดยใช้วิธีของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 (สมเดช บุญประจักษ์, 2551) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
 N = จำนวนสมาชิกประชากรทั้งหมด (677 คน)
 E = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มร้อยละ 5 (0.05)

แทนค่าในสูตรจะได้

$$\begin{aligned} n &= \frac{677}{1+677(0.05)^2} \\ &= 252 \end{aligned}$$

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ข้างต้น นำมาสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) และวิธีการเลือกตัวอย่างแบบใช้โควตา (Quota Sampling) (กฤษทิ รื่นรัมย์, 2551) โดยสุ่มเลือกตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นปี ดังนี้

Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 5 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนแต่ละชั้นปี (ข้อมูลนักศึกษาภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2553)

ชั้นปี	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ชั้นปีที่ 1	163	60
ชั้นปีที่ 2	101	38
ชั้นปีที่ 3	93	35
ชั้นปีที่ 4	164	61
ชั้นปีที่ 5	156	58
รวม	677	252

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

- ตัวแปรคุณลักษณะทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา เกรดเฉลี่ย ภาคการศึกษาล่าสุด ลำดับการเป็นบุตรในครอบครัว และบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยเป็นส่วนใหญ่

- อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์

- อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต

- อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน

- อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ

- อุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ

- อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ

- อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่น ก่อนจะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา

- อุปนิสัยที่ 6 การผนึกพลังประสานความต่าง

- อุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ

วิธีการศึกษา

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องการวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

3.4.1 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นประกอบด้วย หลักการ ทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 แปลแบบสอบถามจากแบบสอบถาม 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งของ Covey (2010)

3.4.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามด้วยการให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำแบบสอบถามด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - ชั้นปีที่ 5 คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำนวนทั้งหมด 252 คน โดยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (แบบวัดอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยแสดงความสุขในการดำเนินชีวิต และ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งของ Covey (2010) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา เกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาล่าสุด ลำดับการเป็นบุตรในครอบครัว และบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยเป็นส่วนใหญ่

ส่วนที่ 2 แบบประเมินตนเอง ซึ่งนำมาจากแบบประเมินตนเอง 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งของ Covey (2010) อันประกอบด้วย แบบวัดอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยแสดงความสุขในการดำเนินชีวิตและ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง

รายละเอียดของแบบประเมินตนเอง มีดังนี้

แบบประเมินตนเองแบ่งออกเป็น 9 ส่วนหลัก ในแต่ละส่วนประกอบด้วยข้อความจำนวน 3 ข้อความ ดังนี้

1. อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์
 - ฉันแสดงความเมตตาและความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น
 - ฉันเป็นคนรักชาติและให้ความสำคัญต่อข้อผูกพัน
 - ฉันไม่พูดถึงสิ่งที่ไม่ดีของผู้อื่นลับหลัง

2. อุปนิสัยแสดงความสุขในการดำเนินชีวิต
 - ฉันสามารถใช้เวลาอย่างสมดุลในแง่มุมต่าง ๆ ของชีวิต การงาน ครอบครัว เพื่อน และอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม
 - เวลาทำงาน ฉันคำนึงถึงจุดสนใจและความต้องการของคนที่กำลังทำงานให้
 - ฉันทุ่มเทในสิ่งที่ฉันทำ แต่ไม่ถึงกับทำให้หมดแรงหรือหมดสภาพ
3. อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน
 - ฉันควบคุมชีวิตตัวเองได้
 - ฉันทุ่มเทความพยายามในสิ่งที่ฉันสามารถทำได้ มากกว่าในสิ่งที่ฉันไม่สามารถทำได้
 - ฉันรับผิดชอบต่ออารมณ์และการกระทำของฉันมากกว่าที่จะโทษผู้อื่นหรือสิ่งรอบข้าง
4. อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ
 - ฉันรู้ว่าฉันต้องการความสำเร็จอะไรในชีวิต
 - ฉันจัดการและเตรียมสิ่งต่างๆ เป็นอย่างดีเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำแบบเร่งด่วนหรือแบบฉุกเฉิน
 - ฉันเริ่มต้นแต่ละสัปดาห์ด้วยเป้าหมายที่ชัดเจนว่า ฉันต้องการทำอะไรให้สำเร็จ
5. อุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ
 - ฉันมีวินัยในการทำตามแผนต่าง ๆ (ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ไม่ปล่อยเวลาให้สูญเปล่า และอื่นๆ)
 - ฉันไม่ยอมให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญที่ต้องทำในชีวิตหายไปเพราะกิจกรรมที่วุ่นวายอื่นๆ ในแต่ละวัน
 - สิ่งต่าง ๆ ที่ฉันทำทุกวันมีความหมายและเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ฉันไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ในชีวิต
6. อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ
 - ฉันให้ความสำคัญกับความสำเร็จของผู้อื่นเท่า ๆ กับของตนเอง
 - ฉันให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
 - เวลาแก้ไขข้อขัดแย้ง ฉันพยายามหาวิธีที่ทำให้ทุกฝ่ายได้ประโยชน์

7. อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่น ก่อนจะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา
- นั้นเป็นคนอ่อนไหวต่อความรู้สึกของผู้อื่น
 - นั้นพยายามทำความเข้าใจถึงมุมมองของผู้อื่น
 - เวลาฟัง นั้นพยายามทำความเข้าใจผู้พูดจากมุมมองของผู้พูด ไม่ใช่แค่จากมุมมองของกันเท่านั้น
8. อุปนิสัยที่ 6 การฉีกพลังประสานความต่าง
- นั้นให้ความสำคัญและค้นหาสิ่งที่อยู่ภายในใจของผู้อื่น
 - นั้นเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการแสวงหาแนวความคิดและวิธีแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่และดีกว่า
 - นั้นชอบกระตุ้นให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
9. อุปนิสัยที่ 7 การถ้อยให้คมอยู่เสมอ
- นั้นให้ความสำคัญกับสุขภาพทางกายและความเป็นอยู่ที่ดีของกัน
 - นั้นพยายามอย่างมากที่จะสร้างและปรับปรุงความสัมพันธ์กับผู้อื่น
 - นั้นใช้เวลาในการหาความหมายและความสุขในชีวิต

ลักษณะของแบบประเมินตนเองนั้น เป็นการประเมินตนเองว่าแสดงลักษณะอุปนิสัยตามข้อความแต่ละข้อความในแบบประเมินตนเองได้ดีมากน้อยเพียงใด โดยแบ่งการประเมินตนเองในแต่ละข้อความออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

- 1 คะแนน คือ น้อยที่สุด
- 2 คะแนน คือ น้อย
- 3 คะแนน คือ ค่อนข้างน้อย
- 4 คะแนน คือ ค่อนข้างมาก
- 5 คะแนน คือ มาก
- 6 คะแนน คือ มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นป้อนข้อมูลและวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เวอร์ชัน 11.5 ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลคะแนนจากแบบประเมินตนเอง มีวิธีประมวลผลดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละอุปนิสัยของแบบประเมินตนเองซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยแสดงทัศนคติในการดำเนินชีวิตและ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง แล้วพิจารณาว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละอุปนิสัยนั้นอยู่ในช่วงใด ซึ่งกำหนดเกณฑ์เพื่อแปลความหมายของคะแนนได้ด้วย การหาอันตรายภาคชั้น (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549) แสดงวิธีการคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อันตรายภาคชั้น} = \frac{\text{ค่าพิสัยของคะแนนเฉลี่ย}}{\text{จำนวนอันตรายภาคชั้น}}$$

โดย

ค่าพิสัยของคะแนนเฉลี่ย = คะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่เป็นไปได้ - คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดที่เป็นไปได้

$$\begin{aligned} \text{ค่าพิสัยของคะแนนเฉลี่ย} &= 6 - 1 \text{ คะแนน} \\ &= 5 \text{ คะแนน} \end{aligned}$$

จำนวนอันตรายภาคชั้น (จำนวนช่วงของคะแนน) = 6 ชั้น

แทนค่า

$$\begin{aligned} \text{อันตรายภาคชั้น} &= \frac{5 \text{ คะแนน}}{6 \text{ ชั้น}} \\ &= 0.83 \text{ คะแนนต่อชั้น} \end{aligned}$$

จึงได้เกณฑ์การประเมินผลคะแนนเฉลี่ยดังนี้

1.00 - 1.83 คะแนน	คือ มีระดับอุปนิสัยนั้นในระดับน้อยที่สุด
1.84 - 2.67 คะแนน	คือ มีระดับอุปนิสัยนั้นในระดับน้อย
2.68 - 3.50 คะแนน	คือ มีระดับอุปนิสัยนั้นในระดับค่อนข้างน้อย
3.51 - 4.33 คะแนน	คือ มีระดับอุปนิสัยนั้นในระดับค่อนข้างมาก
4.34 - 5.17 คะแนน	คือ มีระดับอุปนิสัยนั้นในระดับมาก
5.18 - 6.00 คะแนน	คือ มีระดับอุปนิสัยนั้นในระดับมากที่สุด

2. ประเมินผลในภาพรวมของ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง โดยการหาค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนใน 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง แล้วพิจารณาว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนนั้นอยู่ในช่วงใด โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลคะแนน เช่นเดียวกับเกณฑ์การประเมินในแต่ละอุปนิสัย

3. ประเมินผลระดับอุปนิสัยในกลุ่มอุปนิสัยชัยชนะส่วนบุคคล โดยการหาค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในอุปนิสัยที่ 1 อุปนิสัยที่ 2 อุปนิสัยที่ 3 และอุปนิสัยที่ 7 แล้วพิจารณาว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนนั้นอยู่ในช่วงใด โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลคะแนน เช่นเดียวกับเกณฑ์การประเมินในแต่ละอุปนิสัย

4. ประเมินผลระดับอุปนิสัยในกลุ่มอุปนิสัยชัยชนะในสังคม โดยการหาค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในอุปนิสัยที่ 4 อุปนิสัยที่ 5 อุปนิสัยที่ 6 และอุปนิสัยที่ 7 แล้วพิจารณาว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนนั้นอยู่ในช่วงใด โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลคะแนน เช่นเดียวกับเกณฑ์การประเมินในแต่ละอุปนิสัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไป

1.1 ใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) สำหรับเพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ลำดับการเป็นบุตรในครอบครัว และบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยเป็นส่วนใหญ่

1.2 ใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาล่าสุด

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยแสดงความสุขในการดำเนินชีวิตและ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง ใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไปกับระดับอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยแสดงความสุขในการดำเนินชีวิตและ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง โดยทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ระหว่างระดับ
 อุปนิสัยแต่ละอุปนิสัย ระดับอุปนิสัยกับอายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา และเกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาล่าสุด
 โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation
 Coefficient) ซึ่งจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่
 ลักษณะของความสัมพันธ์ และระดับหรือขนาดความสัมพันธ์ โดยเรียกค่าที่แสดงระดับหรือขนาด
 ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวแปรว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)
 ซึ่งมักเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ r หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ตามที่นักสถิติกำหนดขึ้น โดยในที่นี้จะ
 แทนด้วยสัญลักษณ์ r ซึ่งอธิบายความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ดังนี้

- เครื่องหมาย + และ - หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะบอก
ทิศทางของความสัมพันธ์
- ค่า r มีเครื่องหมาย + แสดงว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
- ค่า r มีเครื่องหมาย - แสดงว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม
- ค่า r มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

สถานที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

สถานที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา คือ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ
 สถานที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 7 เดือน เริ่มตั้งแต่ สิงหาคม พ.ศ. 2553 ถึง
 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 และการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลา 3 เดือน คือ พฤศจิกายน พ.ศ. 2553
 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2554